

Jakten på sommarnattens ljus

Berättelse

Sommaren 1897 stod Anders Zorn ute i den ljusa kvällen i Mora och kämpade med ett svårt problem. Han ville måla en tavla om midsommar, men han ville inte måla den i vanligt dagsljus. I stället ville han fånga det alldeles speciella ljuset som finns i en nordisk sommarnatt, när solen redan har gått ner men himlen ändå lyser mjukt och blått.

Det var ett djärvt val, eftersom det rätta ljuset bara fanns kvar en kort stund varje kväll. När solen hade sjunkit kunde Anders arbeta i några timmar, men sedan blev färgerna fel. Därför kunde han inte måla färdigt tavlan på en enda kväll. I stället gick han ut gång på gång, kväll efter kväll, under juni och en del av juli. Bit för bit växte bilden fram.

På duken dansar ett par framför ett rött trähus. Mannen och kvinnan bär Dalarnas folkdräkter, och deras rörelser är fulla av liv. En bit bort står en hög midsommarstång, men Anders valde att inte sätta den mitt i bilden. För honom var inte stången det viktiga, utan själva dansen, värmen, doften av en sommarnatt och det blå ljuset över allt. Han ville att den som tittade på tavlan skulle känna stämningen, inte bara se ett midsommarfirande.

Idén hade fötts ett år tidigare. Anders hade varit ute på en resa tillsammans med prins Eugen, som själv var en skicklig landskapsmålare. När de stannade i en by i trakten kom folk samman och började dansa, och prinsen sa genast att Anders måste måla just det. Det dröjde dock till nästa sommar innan Anders gav sig i kast med den svåra uppgiften.

Anders Zorn hade nyss flyttat hem till Mora efter många år utomlands. Han hade blivit en av världens mest hyllade konstnärer, och han hade målat rika och mäktiga människor i flera länder. Ändå var det hembygdens enkla glädje – ett dansande par i sommarnatten – som han nu lade hela sin skicklighet på.

Resultatet blev tavlan *Midsommar dans*. Den räknas som ett av hans allra finaste verk och som en av Sveriges nationalskatter. Idag hänger den på Nationalmuseum i Stockholm, och för många är den själva bilden av hur en svensk midsommar ser ut och känns.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
kämpa med	arbeta hårt för att klara något svårt
fånga	Fotografen ville fånga ögonblicket med sin kamera.
nordisk	som hör till Norden, till exempel Sverige
djäv	modig, vågar något ovanligt
sjunka	här: gå ner (om solen)
en duk	tyget som man målar på

ORD	FÖRKLARING
en folkdräkt	traditionella kläder från en viss bygd
en doft	en lukt, ofta en behaglig sådan
en stämning	känslan i en stund eller på en plats
ge sig i kast med	börja arbeta med en svår uppgift
en hembygd	trakten där man hör hemma
en nationalskatt	något mycket värdefullt för ett helt land

Läsförståelsefrågor

1. Vilket problem kämpade Anders med sommaren 1897?
 1. Han hittade inga människor som ville stå modell
 2. Han ville fånga det speciella ljuset i sommarnatten
 3. Han hade inga färger kvar
2. Varför kunde han bara arbeta en kort stund varje kväll?
 1. Han blev snabbt trött
 2. Det rätta ljuset fanns bara kvar en kort tid efter solnedgången
 3. Det var alltid regn på kvällarna
3. Hur löste Anders problemet att tiden inte räckte?
 1. Han målade i stället på dagen
 2. Han gick ut och målade kväll efter kväll under flera veckor
 3. Han bad någon annan måla klart
4. Varför satte Anders inte midsommarstången mitt i bilden?
 1. Det viktiga för honom var dansen, ljuset och stämningen
 2. Han glömde bort stången
 3. Stången var för stor för duken
5. Hur uppstod idén till tavlan?
 1. Han drömde om den en natt
 2. Prins Eugen uppmanade honom efter att de sett folk dansa på en resa
 3. Han läste om midsommar i en bok
6. Stämmer påståendena? Svara *ja*, *nej* eller *det står inte i texten*.
 1. Anders hade nyligen flyttat hem till Mora efter år utomlands.
 2. Paret på tavlan bär folkdräkter från Dalarna.
 3. Anders målade tavlan färdig på en enda kväll.
 4. Tavlan hänger i dag på Nationalmuseum i Stockholm.
7. Texten säger att Anders målade "hembygdens enkla glädje" trots att han var världsberömd. Vad tror du det säger om honom?
8. Varför tror du att många i dag ser *Midsommar* som "själva bilden" av svensk midsommar?
9. Beskriv med egna ord hur Anders arbetade för att få med rätt ljus i tavlan. (öppen fråga)

Diskussionsfrågor

- Anders lade ner stor möda på att fånga ett ljus som bara fanns en kort stund. Vad tycker du är värt att lägga mycket tid och tålamod på?
- Han var berömd ute i världen men valde att måla sin egen hembygd. Vad betyder din hembygd eller hemstad för dig?
- *Midsommardans* har blivit en symbol för svensk midsommar. Finns det en bild, en sång eller en maträtt som är en symbol för en högtid i ditt hemland?
- **Skriv (4 meningar):** Beskriv en plats eller en kväll som du gärna skulle vilja måla eller fotografera. Hur ser ljuset ut, och vad händer?